

Dk - DIALOG

Cena 3,- Kč

Pro členy Demokratického klubu zdarma

SOUHLASY A NESOUHLAS

Prohlášení Dk č. 15 (1997) k otázce vstupu ČR do NATO bylo doposud, pokud je známo, uveřejněno pouze v deníku Slovo ze dne 24. června na str. 5 pod nadpisem Vstup do NATO znamená bezpečnost (omylem neoznačené jako stanovisko Dk a charakterizované jako výňatek z dopisu předsedy, i když bylo převzato v plné a nezměněné podobě) a v Českém dialogu č. 9/1997. Prohlášení bylo zasláno na 31 adres deníků a časopisů, a dále představitelům českého politického života. Jako odpověď jsme obdrželi 9 vesměs souhlasných vyjádření. V prvním z nich za zaslání prohlášení poděkoval místopředseda Poslanecké sněmovny a předseda klubu poslanců ODS Jiří Honajzer a svůj souhlas s prohlášením vyjádřil slovy: „Naprosto se ztotožňuji s jeho obsahem a věřím, že jeho publikováním pomůžete přesvědčit ještě nepřesvědčené.“ V dalším dopise nás ředitel sekretariátu předsedy Senátu České republiky informoval, že z pověření předsedy Senátu pana Petra Pitharta seznámí s jeho obsahem všechny senátory a senátorky. Předseda poslaneckého klubu ODA ing. Ivan Mašek ve svém poděkování informoval o předání prohlášení všem členům klubu a dále píše: „Názory vyjádřené ve Vašem prohlášení jsou velmi blízké postojům našeho poslaneckého klubu“. Předseda Klubu poslanců Křesťanské a demokratické unie - Čs. strany lidové Poslanecké sněmovny ČR ing. Josef Borák ve svém dopise napsal: „Vzhledem k tomu, že Vaše názory se shodují s našimi postoji, Vám děkujeme za takto vyjádřenou podporu našemu snažení.“ Předseda výboru pro obranu a bezpečnost Poslanecké sněmovny RNDr. Petr Nečas napsal mj.: „V názorech na tuto věc se naprosto shodujeme a věřím, že ČR bude do NATO přijata jako rovnoprávný člen v prvním možném termínu.“ Ředitel sekretariátu předsedy Poslanecké sněmovny (podpis nečitelný) potvrdil příjem Prohlášení Dk a informoval, že z pověření předsedy s ním seznámil poslance prostřednictvím jejich politických klubů. Předseda Klubu poslanců ČSSD Stanislav Gross ve svém poděkování za zaslání Prohlášení napsal mj.: „Vaše názory a podněty samozřejmě беру na vědomí, a proto k nim jistě přihlédnu při projednávání zmíněné problematiky v Parlamentu. Jak jistě víte, ČSSD se po široké vnitropolitické diskusi prostřednictvím svého volebního programu jednoznačně přiklonila ke vstupu ČR do NATO, jehož prvořadým posláním je zajištění kolektivní bezpečnosti

zemí hlásících se k demokratickým principům a zásadám. Pokud by ČSSD tento bod programu porušila, zradila by své voliče. Protože v rámci evropského a euroatlantického prostoru nepůsobí jiný funkční celek kolektivní obrany, považuje ČSSD shodně jako Vaš klub členství v NATO jako nezbytný krok k zajištění bezpečnosti a obrany demokracie na území ČR. Protože však tento krok je pro občany zásadní, prosazuje ČSSD, aby o vstupu do aliance bylo rozhodnuto referendem. Návrh ústavního zákona o referendu ČSSD v parlamentu již předložila. I tímto krokem chce ČSSD přispět ke zlepšení informovanosti o tématu vstupu ČR do NATO. Případně nepřijetí návrhu ústavního zákona o referendu nebude mít v žádném případě dopad na programový cíl ČSSD, kterým je podpora vstupu ČR do NATO.“ Za zaslání Prohlášení poděkovala též předsedkyně Klubu senátorů ODA RNDr. Jitka Seitlová a dále mj. píše: „Senátní klub ODA zastává velmi blízké stanovisko ke vstupu do NATO. Je potřeba šířit osvětu a aktivně podpořit informovanost občanů o významu našeho vstupu do této aliance.“ Jediné výrazné nesouhlasné stanovisko jsme odbrželi od předsedy poslaneckého klubu KSČM Parlamentu JUDr. Vojtěcha Filipa. Ve svém dopise děkuje za zaslání stanovisko Dk, dále však jím podepsaný dopis sestává z relativně obsáhlé úvahy, kterou podle jeho vyjádření „napsal můj mladý asistent“. Diskuse s touto úvahou by nepřinesla mnoho nových informací a přesáhla by rámec této stručné informace.

Jitka Jurečková

VI DK KUDY KAM?

Rostou-li ve společnosti potíže, svědčí to o neschopnosti nalézt a odstraňovat jejich příčiny a ukazuje to na naše mezery v přípravě na život v demokratických podmínkách. Zdá se, že takové mezery jsou v myšlení každého z nás, jak to napovídá červnové číslo našeho časopisu. Moje oblíbená autorka Alena Šubrtová pokládá úvahy o umístění předsedy ODA Zantovského za absurdní divadlo, ale jestliže parlamentní politická strana, která je ve vládní koalici, je nucena si zvolit nového předsedu, pak přece úvahy o jeho možné činnosti ve vládě jsou naprosto přirozené. Problém je spíše v nízké úrovni naší publicistiky, která se snaží všemu dodávat vzrušující nebo pikantní příchut, což za mého mládí bývaly způsoby hlavně bulvárního tisku.

S kritikou Josefa Janouška, že vláda nedokázala dosti účinně čelit protisociálnímu jednání, je možno souhlasit. Jednu z příčin jejich neúspěchů vidím v tom, že u nás neexistuje zákon o střetu zájmů, který by znesnadňoval členům vlády i parlamentu nezákonné obohacování. Nepřesně je ovšem označen objekt rozboru a kritiky ve vládě. Jde spíše o činnost vlády než o její koncepci. A srovnávání s liberálním kapitalismem 18. a 19. století není vůbec na místě.

Od konce 18. století do začátku 20. století, tedy v období zmíněného liberálního kapitalismu, proběhlo v naší vlasti národní obrození. Tedy údobí, na které mohou všichni Češi s hrdostí vzpomínat. Rekl bych, že současná doba se mu nebezpečně velmi nepodobá, dokonce také v ekonomice. Tehdy měl totiž celý hospodářský vývoj přirozenou kontinuitu a stabilitu, která dnes chybí. Kritika postupu naší vlády je nutná, úroveň našich politiků a celé populace je nízká, potíže však nejsou způsobeny liberálním, ale spíše bezuzdnou dravostí a nezodpovědností takového rozsahu, který je pro život ve svobodě nepřijatelný.

Po pádu totalitárního komunismu jsme zdědili nevykonné hospodářství a více nebo méně udržovanou nebo neudržovanou výrobní základnu. Skoro nikdo neměl pochyby o tom, že chceme-li se vypracovat na západoevropskou úroveň, je třeba obnovit soukromé vlastnictví výrobních prostředků.

Myslím, že jsme se přiblížili k názoru Jana Friedlaendera, který upozorňuje, že chyběla odvaha k restrukturalizaci. Jeho vidění naší situace ovšem snad není z tohoto světa, jestliže může tvrdit, že v těchto dnech se hroubí poslední obranné linie našeho státu ve válce, kterou proti němu vede jeho vlastní lid. Ale nevěme, je nekritické ho přehánění, pokud jeho důsledkem jsou nabubřelé, nepravdivé fráze.

Všimněme si raději, že terčem jeho kritiky je šest vybraných bodů z českých dějin posledních osmdesát let. První čtyři body se týkají jednorázových zásahů našeho státu do vlastnických práv a jsou nepochybnou součástí našich dějin. Protože z předchozích článků i diskusních vystoupení Jana Friedlaendera znám jeho přesvědčení o minulých českých chybách, rád bych znal odpovědi na své otázky. Než je však položím, chtěl bych upřesnit svůj názor, ze kterého vycházím.

Třetí i čtvrtý bod Jana Friedlaendera se od roku 1989 snažily všechny naše vlády napravit. Myslím, že současná situace ukazuje, jak je velmi obtížná náprava nesporných chyb, kterých jsme se dopustili, ale jež dlouhodobou existenci získaly určitou odolnost. Úkol, o němž jsme předpokládali, že bude trvat pár let, se ukazuje jako řádově dlouhodobější. Podstata problému je totiž v nutnosti změnit myšlení lidí a český národ se historicky udržel na strategicky nepřihodném místě hlavně svou schopností lpět na tradicích a národních i morálních rozměrech, takže pokusy o vnějškové řízení společnosti pomocí hromadných sdělovacích prostředků musí být poněkud nesešnější než jinde. Ekonomicky jde při nápravě těchto bodů o velmi složitý proces a pokud by se u nás tato náprava nepovedla, byla by to světodějná prohra a velké vítězství sovětského myšlení.

Zdá se mi, že vláda a Jan Friedlaender si tuto zodpovědnost za český osud ve vztahu ke svobodě a demokracii dostatečně neuvědomují nebo nepřipouštějí. Z hlediska českých zájmů, rizik a údelu, pokud se k nim budeme snažit stavět s potřebnou prozíravostí, musí privatizace mít etický rozměr! Podle mého názoru je privatizace po šesti bodech Jana Friedlaendera sedmým bodem našich dějin a z určitého hlediska nejzávažnějším. Nejde tedy o hypotézu, ale o principiální požadavek a předpoklad jejího úspěšného a trvalého dokončení.

Privatizace bez etického rozměru nenahrává jen našim ultralevičákům, ale ultralevičákům na celém světě. Posuzována z českého hlediska je myšlenka, že privatizace nemusí mít etický rozměr, základem pro vytvoření podmínek k zahájení boje proti jejím výsledkům, zejména při pochybném průběhu, který u nás má.

Moje otázky pro J. F. znějí:

1) Souhlasíte s textem česko-německé deklarace, že oba státy mají svůj vlastní právní řád, nebo se domníváte, že je třeba napravit i Vaše první body?

2) Jestliže jako statistik uvádíte, že vnitřní dluh státu zaviněný komunistickou vládou byl 3 biliony a 150 miliard tehdejších korun, jste schopen alespoň naznačit, jak se dodneška změnil a jaké jsou tendence a trend v současnosti?

K šestému bodu se již ozval Josef Janoušek. Z líčení situace manuálně pracujících jsem získal dojem, že Jan Friedlaender částečně nepochopil komunistický totalitarismus. To nebyla diktatura proletariátu zneužitá nevědomělými pracujícími, jak by se

z Vašeho šestého bodu dalo usuzovat, ale byl to v podstatě ucelený právní systém, jehož dodržování se nijak striktně nevyžadovalo, jestliže občan nekritizoval komunistickou činnost nebo dokonce nezpochybnil vedoucí roli KSČ. To většina lidí dobře věděla a bylo to nevysloveným podkladem hesla: Kdo nekrade, šidí rodinu. Příležitost k okrádání ovšem rostla s postavením ve společnosti.

Za fundamentální nedostatek politických názorů Jana Friedlaendera je možno označit jeho pochybnost o tom, že privatizace potřebuje mít etický rozměr. Ale demokraté se musí pořád učit a síla demokracie je právě v tom, že dokáže své nedostatky odstraňovat. Jen si nesmíme myslet, že je vyhráno, ani že bude vyhráno brzy. Biblický Mojžíš si dal lhůtu 40 let, Masaryk potřebu 50 let. Duchovní stav našeho národa není lepší než za 1. republiky. Je naděje, že by to čeští politici dokázali pochopit a vyvodili by z toho opravdu českou politiku?

Také všichni členové Dk, a zejména členové jeho výboru, by si měli mnohem více lámat hlavu při hledání způsobů šíření demokratických idejí.

Lumír Tuček

ZE ŽIVOTA DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Xenofobie a rasismus, zejména ve vztahu k Romům, byly předmětem říjnového a listopadového setkání Dk. Účastníci setkání se též příznivě vyjádřili k obsahu i formě stanoviska Dk ke vstupu České republiky do NATO.

Další setkání členů a příznivců Dk se koná ve čtvrtek 11. prosince 1997 v 17 hod. na Právnické fakultě UK v Praze 1, místnost č. 103. Těšíme se na vaši účast.

INFORMACE

Výbor Dk na své 31. schůzi dne 31. října 1997 přijal rezignaci kol. Aleny Šubrtové ve výboru, vedoucího politické komise a na členství v redakční radě Dk-Dialogu a vyslovil jí poděkování za dosavadní činnost pro Dk. Až do doplnění výboru a pověření nového vedoucího politické komise bude tuto funkci zastávat prozatímně kol. Jan Friedlaender. Dále byla doplněna redakční rada Dk-Dialogu, která má nyní následující složení: Miloslava Kučerková (výkonná redaktorka), Eva Bártová a Jan Friedlaender. jj

Oznamujeme členům, že bylo vydáno další číslo anglické verze Dk-Dialogu (IV/1), které zašleme na požádání zájemcům v České republice nebo na adresy do zahraničí, které poskytnete.

Vydavatel: Demokratický klub, pošt. příhrádka 663, 111 21 Praha 1

Redakční rada: Miloslava Kučerková (výkonná redaktorka), Eva Bártová, Jan Friedlaender

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20. 12. 1993

Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759